

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7 PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

Yleistä pelastustoimen palveluluokista

Pelastustoimen käytössä olevat palveluluokat:

- 4802 Onnettomuuksien ehkäisy
- 4803 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta
- 4804 Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta
- 4805 Pelastustoiminta
- 4808 Varautuminen ja väestönsuojelu

4802 Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisyn palveluluokkaan kuuluvat hyvinvointialueen riskienarviointiin perustuvat valvontasuunnitelman mukaiset pelastustoimen valvontatehtävät, onnettomuuskehityksen seuranta, turvallisuusviestintä ja onnettomuuksien ehkäisemisen viranomaispalvelut (Pelastuslaki (379/2011) 27 §, 41–43 § ja 78–85 §).

Kulut

Tyypillisiä tälle palveluluokalle kuuluvia kuluja ovat henkilöstöön, tiloihin, tietokoneisiin ja tietojärjestelmiin sekä puhelimiin liittyvät kulut, virkavaatetus, ajoneuvojen ylläpito- ja korjauskulut ja polttoaineet, sekä erilaiset viestintä- ja opasmateriaalit. Kuluja syntyy myös turvallisuusviestinnästä. On huomioitava, että onnettomuuksien ehkäisytyötä tekevät onnettomuuksien ehkäisyn henkilöstön (palotarkastajat jne.) lisäksi myös pääsääntöisesti pelastustoiminnan henkilöstö, ja heidän aikaresurssinsa tulisi huomioida tällä palveluluokalla. Aikaresurssia vaativia viranomaispalveluita, joista ei peritä maksuja, ovat esimerkiksi lausunnot muille viranomaisille liittyen kaavoitukseen tai rakentamiseen, sekä neuvonta ja ohjaus.

Turvallisuusviestintää kohdennetaan hyvinvointialueella palvelutasopäätöksessä päätetyn mukaisesti. Turvallisuusviestintään liittyviä kuluja ovat erilaiset harjoitussammuttimien täyttöön ja täyttölaitteisiin sekä alkusammutuskoulutuskalustoon liittyvät hankinta- huolto- ja ylläpitokulut. Muita erityistarpeita ovat valistusteltat, -kalusto ja -materiaalit, videotykit, mahdollinen kuljetuskalusto (esim. valistuskärry) jne. Turvallisuusviestinnäksi luetaan myös erilaiset palomuseoiden ylläpitokulut.

Mikäli sopimushenkilöstö (sivutoimiset ja sopimuspalokuntalaiset) osallistuvat hyvinvointialueella onnettomuuksien ehkäisypalveluiden tuottamiseen, tulee myös niistä aiheutuvat kulut huomioida osana tätä palveluluokkaa.

Tuotot

Onnettomuuksien ehkäisyn tuotot ovat maksutuottoja. Niitä ovat toimenpidemaksut ja muut maksut niistä palveluista, joiden hinnoittelu ei välttämättä kata tuotantokustannuksia täysimääräisesti. Tällaisia ovat pelastustoimen viranomaisvalvontamaksut, jotka voidaan periä pelastuslain (379/2011) 96 § mukaisesti. Näitä ovat mm. määräaikaisen valvonnan asiakasmaksut (yleinen palotarkastus), jälkivalvontamaksut, erityisten ja ylimääräisten palotarkastusten maksut sekä useimmat viranomaispalveluihin liittyvät maksut. Viranomaispalveluita ovat esimerkiksi yrityksille ja yhteisöille annettavat päätökset. Myös asiakirjavalvontaan ja yleisötilaisuuden valvontaan liittyvät tuotot kuuluvat onnettomuuksien ehkäisyn

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

palveluluokan maksutuottoihin. Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (2005/390) annetun lain perusteella tehtävää käytön valvontaa lukuun ottamatta kaikki pelastustoimen valvontamaksut tulee kohdentaa onnettomuuksien ehkäisyyn palveluluokalle.

Tuotettaessa onnettomuuksien ehkäisyyn palveluita hyvinvointialueelle, on huomioitava sisäiset erät. Onnettomuuksien ehkäisyyn palveluluokalla sisäisiä tuottoja ovat esimerkiksi palotarkastukset, jotka kohdistuvat hyvinvointialueen muihin kuin pelastustoimen kiinteistöihin.

Huomioitavaa

Erityistä huomiota on kiinnitettävä kemikaalikohteisiin säännöllisesti suoritettaviin valvontakäynteihin, jotka ovat osa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (2005/390) annetun lain perusteella suoritettavaa määräaikaista valvontaa. Ne tulisivat olla erotettavissa niin kulujen kuin tuottojen osalta onnettomuuksien ehkäisyyn palveluluokalta vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonnan palveluluokalle 4803.

Huomiota tulee kiinnittää myös turvallisuuskoulutuksen kokonaisuuteen: Pelastuslaitos huolehtii turvallisuusviestinnästä palvelutasopäätöksessä linjatun mukaisesti. Tällöin on kyse pelastustoimelle kuuluvasta lakisääteisestä ohjauksesta ja neuvonnasta, josta ei peritä maksuja. Erilaisia maksullisia koulutuksia ei ole mahdollista tuottaa pelastustoimen kalusto- tai henkilöstöresursseilla.

Palontutkinnan kulut ja tuotot kuuluvat pelastustoiminnan palveluluokalle riippumatta siitä, miten palontutkinta on toiminnallisesti hyvinvointialueella organisoitu. Useilla hyvinvointialueilla II-tason palontutkinta suoritetaan onnettomuuksien ehkäisyyn resursseilla, jotka tulee kohdentaa pelastustoimen palveluluokalle.

Pelastustoiminnan palveluluokka 4805 sisältää paloilmoittimen erheellisen toiminnan maksutuotot, jonne kohdennetaan myös näiden maksujen laskutuksesta aiheutuva kuluosuus, vaikka se tuotettaisiin onnettomuuksien ehkäisyyn henkilöresursseilla. ERHE-maksut ovat hätäkeskukseen liitettyjen automaattisten palohälyttimien toistuvat erheelliset hälytykset esimerkiksi vikaantuneen palohälyttimen vuoksi, jota ei ole korjattu kehotuksista huolimatta, maksu on ns. sakonomainen maksu. Nimestään huolimatta ERHE-maksut eivät kirjanpidossa ole maksutuottoja vaan muita tuottoja ja kirjataan tilille sakot ja uhkasakot.

4803 Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta

Vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonta on pelastusviranomaiselle vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetulla lailla (kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005) säädetty tehtävä. Kemikaalivalvonnan nettokustannusvaikutusten tulisi olla nolla euroa, sillä ne on tarkoitettu myytäväksi tuotantokustannukset kattavaan hintaan. Siksi on tärkeää raportoida ja erotella kemikaaliturvallisuuslain perusteella pelastusviranomaiselle säädettyistä tehtävistä aiheutuvat tuotot ja kulut todellisten kustannusten mukaisesti oikealle palveluluokalle. (Kemikaaliturvallisuuslaki 390/2005, 24§, 25§, 27a§, 59a§, 63§, 64§, 81§, 91§, 98§, 99§, 111§, 115§.)

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

Kulut

Tyypillisiä kuluja vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonnan palveluluokalle ovat virkavaatetus ja suoja- ym. varusteet, ajoneuvojen ylläpito- ja polttoainekulut, tilat, puhelimet ja tietokoneet käyttöjärjestelmineen. Suurimmat kulut aiheutuvat tehtävää suorittavien asiantuntijoiden (esim. palotarkastajien, paloinsinöörien ja palomestareiden) henkilöstökuluista.

Tuotot

Pelastustoimen palveluluokka 4803 sisältää viranomaisvalvontaan liittyviä maksullisia tehtäviä, joiden tuotot ovat maksutuottoja. Näitä ovat ilmoitukset vaarallisten kemikaalien vähäisestä teollisesta käsittelystä ja varastoinnista sekä niiden käsittely, käsittelyyn liittyvä päätös ja tarkastus (kemikaali-ilmoitus). Lisäksi pelastusviranomaiset suorittavat valvontasuunnitelman mukaisesti vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) kautta pelastusviranomaisen tehtäväksi säädettyjä määräaikaista valvontatoimenpiteitä erilaisiin kemikaalilaitoksiin ja -kohteisiin. Nämä tarkastuksista saatavat tuotot tulee kohdentaa vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonnan palveluluokalle.

Nestekaasun tilapäiseen varastointiin liittyvä menettely on osa vaarallisten kemikaalien valvontaa, ja se pitää sisällään maksullisia päätösasiakirjoja ja tarkastuksia. Tarkastukset ovat tyypillisesti esimerkiksi rakennustyömailla tehtäviä valvontakäyntejä.

Vuodenvaihteeseen ajoittuva ilotulitteiden varastointiin kaupan yhteydessä liittyvä ilmoitusmenettely kuuluu vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden palveluluokalle. Valvontaprosessiin liittyy päätöksiä sekä erilaisia valvontakäyntejä ja niihin liittyviä maksutuottoja.

Ympäri vuoden taas käsitellään erilaisia ilotulitteiden käyttöön liittyviä yksityisten henkilöiden ilotulitus-ilmoituksia, joista tehtävät päätökset ovat maksullisia. Koska kyseessä on vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (2005/390) perusteella pelastusviranomaiselle säädetty tehtävä, tulee se olla hinnoiteltu kustannusvastaavasti.

Erilaisten pyroteknisten tuotteiden erikoistehostepäätökset (pyro-päätökset) ovat vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetulla lailla (390/2005) pelastusviranomaisen tehtäväksi säädettyjä tehtäviä, ja kuuluvat siten vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden valvonnan palveluluokalle.

Myös öljylämmityslaitteistojen käyttöönottoon liittyvistä katselmuksista saatavat maksutuotot kuuluvat tälle palveluluokalle.

Ulkoisten viranomaistehtävien tulojen lisäksi myös mahdollisista hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon kiinteistöihin ja hyvinvointialueiden vuokrakiinteistöihin tehtävistä vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annetun lain (390/2005) mukaisista valvontatehtävistä tulevat tuotot kohdistetaan tälle palveluluokalle.

Huomioitavaa

Silloinkin kun erikoistehostepäätös tehdään osana yleisötilaisuuden valvontaa, tulee se erottaa onnettomuuksien ehkäisyn palveluluokalta. Päätös pyroteknisten tuotteiden käytöstä erikoistehosteena tulisi hinnoitella kemikaalivalvonnan palveluluokan maksutuotoksi, yleisötilaisuuden valvontamaksun jäädessä onnettomuuksien ehkäisyn maksutuotoksi.

4804 Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunnan palveluluokkaan katsotaan kuuluvaksi sellaiset pelastusviranomaisen vastuulle kuuluvien öljy- ja aluskemikaalivahinkojen tai vahingon uhkien kulut, jotka vaativat kiireellisiä toimenpiteitä ihmisen hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojaamiseksi tai pelastamiseksi silloin, kun toimenpiteet eivät ole kohteessa itsenäisesti tai muun tahon toimesta hoidettavia (Pelastuslaki 379/2011).

Öljyvahingoilla tarkoitetaan maa-alueella tapahtuvaa öljyvahinkoa, jossa maahan tai veteen joutunut öljy aiheuttaa haittaa tai vahinkoa ihmiselle tai ympäristölle, sekä alusöljyvahinkoa, jossa aluksesta alun perin lähtenyt tapahtumasarja vaarantaa vesialueiden tilaa. Aluskemikaalivahingolla tarkoitetaan merialueella aiheutuvaa tapahtumasarjaa, jossa kyseessä on muu haitallinen aine kuin öljypäästö, ja joka voi vaarantaa meriympäristöä.

Kulut

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatyö vaatii erityiskalustoa kuten aluksia, veneitä ja puomeja, joista aiheutuvat poistot ja huolto- hankinta- ym. kustannukset kuuluvat palveluluokalle. Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntatyöstä aiheutuu myös roiskesuojapuku-, imeytysaine- ja jätekuluja. Henkilöstökulut aiheutuvat pelastushenkilöstön työstä onnettomuus- tai torjuntapaikalla.

Pelastusviranomaisella on oikeus onnettomuustilanteissa ottaa tilapäisesti käyttöön vahinkojen torjuntaan sopivia laitteita ja tarvikkeita, tarpeellisia viestintä- ja kuljetusvälineitä, työkoneita ja -välineitä sekä lastaukseen, purkaukseen tai väliaikaiseen varastointiin tarvittavia tiloja ja paikkoja, sekä määrätä henkilöstöä viranomaisen käyttöön. Mahdolliset aiheutuvat kulut käyttöön otetusta omaisuudesta ja torjuntatehtävien suorittamisesta kuuluvat palveluluokalle.

Tuotot

Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen palveluluokan tuottoja ovat hyvinvointialueen saamat korvaukset. Öljyvahingon ja aluskemikaalivahingon torjumisesta vastaavalla viranomaisella on oikeus saada vahingon torjunnasta aiheutuneista kustannuksista korvaus vahingosta vastuulliselta tai hänen vakuutusantajaltaan. Nämä korjaukset kirjataan menon vähennykseksi, ei tuotoksi. Tilanteessa, jossa vastuullista tahoa ei löydy, voidaan korvausta hakea 1.1.2025 lähtien ympäristövahinkorahastosta tai viimekädessä kansainvälisestä IOPC rahastosta. Ympäristövahinkorahastosta voi hakea myös korvausta öljyvahinkojen torjuntaan siltä osin kun vahingon aiheuttajaa ei löydy.

Ympäristövahinkorahastolta kalustohankintoihin tai hankkeisiin saadut avustukset kohdennetaan avustettavan kohteen mukaisesti joko käyttötalouteen tai investointeihin hyödykkeen rahoitusosuudeksi.

4805 Pelastustoiminta

Pelastustoiminnan palveluluokkaan 4805 kuuluvat kiireelliset toimenpiteet tulipalon tai muun onnettomuuden uhatessa, palontutkinta sekä tilanteet, joissa toimenpiteet eivät ole muutoin tai muun viranomaisen tai organisaation hoidettavissa. Pelastustoimintapalveluihin kuuluvat hälytysten vastaanottaminen, väestön varoittaminen (onnettomuustilanteessa), uhkaavan onnettomuuden torjuminen, onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

ja pelastaminen, tulipalojen sammuttaminen ja vahinkojen rajoittamisen tehtävät, sekä näihin liittyvät johtamis-, viestintä-, huolto- ja muut tukitoiminnot. (Pelastuslaki 379/2011, 2 a §, 25 §, 27 §, 32 §.)

Kulut

Palveluluokalle kuuluvia tyypillisiä kuluja ovat henkilöstö-, tila- ja varustekulut, virkavaatekulut, sekä ajoneuvojen ylläpito-, käyttö- ja korjauskulut.

Hälytysten vastaanottamiseen liittyviä kuluja ovat asemakuulutus- ja hälytysvalolaitteiden ja viranomaisverkko (VIRVE) -päätelaitteiden huolto- ja hankintakulut, hätäkeskustietojärjestelmä Ericaan liittyvät kulut, kenttäjohtamisjärjestelmään (KEJO) ja tilannekeskustoimintaan liittyvät kulut. Pelastustoiminnan kuluja ovat myös yhdistettyjen tehtävien myötä tulevat pelastustoiminnan alueellisen johtamisen kulut.

Väestön varoittamisen kuluja pelastustoiminnan palveluluokalla ovat onnettomuustilanteessa paikalliseen väestön varoittamiseen ja evakuointiin liittyvät kulut, kuten tulipalon seurauksena kerrostalon evakuointi, tai alueellisesti annettu vaaratiedote. Väestöhälyttimien kunnossapitoon liittyvät kustannukset, tai muut poikkeusolojen väestön varoittamisen ja evakuoinnin järjestelmien kustannukset tulee jakaa tarpeellisilta osin palveluluokalle 4805 Pelastustoiminta ja palveluluokalle 4808 Varautuminen ja väestönsuojelu.

Uhkaavan onnettomuuden torjumiseen liittyviä tehtäviä voivat olla esimerkiksi CBRNE-tilanteet ja erilaiset myrskyvauriotilanteet, puiden kaadot ja erilaisten rakenteiden kiinnitykset tai tukemiset, sekä niihin liittyvät varusteet ja laitteiden vuokrat.

Onnettomuuden uhrien ja vaarassa olevien ihmisten, ympäristön ja omaisuuden suojaaminen ja pelastaminen voi aiheuttaa materiaalisia kustannuksia tai korvausvastuuta. Esimerkiksi liikenneonnettomuudessa ihmisen pelastaminen onnettomuusajoneuvosta on pelastustoimen tehtävä, samoin kuin ajoneuvon siirto pois vaarallisesta paikasta, mutta luovutettaessa potilas ensihoidolle tehtävä on pelastustoiminnan osalta ohi. Toisinaan ihmisten suojaamiseksi tai siirtämiseksi pois onnettomuusalueelta on järjestettävä linja-auto tai muu väline.

Pelastustoiminnasta aiheutuu tulipalojen sammuttamiseen liittyviä kustannuksia, joita ovat esimerkiksi paineilmalaitteet, savusukelluskelpoisuuteen liittyvät harjoitteet ja testit sekä testaamiseen ja kelpoisuuden todentamiseen liittyvät välinekulut, pelastus- ja raivauskalusto sekä työvälineet. Myös käsisammuttimiin sekä niiden huoltoon, sekä paineilmahuoltoon liittyvä erityisosaamisen hallinta kuuluvat palveluluokalle.

Vahinkojen rajoittamisen tehtävät tarkoittavat niitä välittömiä toimia, joita onnettomuuden tai sen uhan rajoittamiseksi on tehtävä heti tilanteen stabilisoimiseksi. Näitä voivat olla esimerkiksi erilaiset kaivinkoneiden tai kuormauslaitteiden vuokra- ja työvoimakulut. Tämä on tyypillinen toimivaltuuksiin liittyvä kustannusten muoto, jossa ulkopuolinen veloitetaan osallistumaan pelastustoimintaan. Jälkivahinkojen torjunta sitä vastoin ei ole vahinkojen rajoittamista, eikä siten osa lakisääteistä pelastustoimintaa. Jälkivahinkojen torjunnan kustannukset eivät kuulu pelastustoimelle, eikä esimerkiksi pelastustoimen kaluston käyttö näissä tehtävissä ole mahdollista.

Pelastustoiminnan tehtäviin liittyviä johtamis- ja viestintätoimintojen kuluja ovat kenttäjohtamisjärjestelmä (KEJO), johtokeskustoiminnot järjestelmiseen pois lukien varautumisen ja väestönsuojelun osuus, johtautot ja niiden varusteet, turvallisuusviranomaisverkko (VIRVE) päätelaitteeseen ja henkilöstökulut

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

(operaattorit, operatiiviset palopäälliköt ja palomestarit ja paloiesimiehet). Tilannekeskustoimintojen osalta tulee erottaa pelastustoimintaan kytkeytyvät tukitoiminnot ja tilannekuvan ylläpito perinteisistä puhelinvaihdepalveluista.

Huolto- ja muita tukitoiminnon kuluja ovat erilaisiin laitteiden ja varusteiden ylläpitoon liittyvät huoltotoimet, kuten ajoneuvojen huollot. Ajoneuvojen huollossa palveluluokalle kuuluvat vain pelastustoiminnan ajoneuvojen huollot, ja tästä on erotettava onnettomuuksien ehkäisy ja ensihoidon ajoneuvojen huoltoon käytetty resurssi. Samoin varushuollon osalta on huomioitava pelastustoiminnan palveluluokalle vain se osuus, joka kohdentuu palveluluokalle.

Palveluluokalle kuuluvat palontutkinnan kulut, riippumatta palontutkinnan organisoitumisesta hyvinvointialueella. Tason I -tutkinta suoritetaan yleensä pelastustoiminnan yhteydessä syttymissyyn arviointina ja sijoittuu luontevasti pelastustoiminnan palveluluokalle. Tason II -tutkintaa tuotetaan vaihtelevasti, ja se saattaa olla resursoitu onnettomuuksien ehkäisy palveluluokan kuluista, jolloin kulut tulee kohdentaa pelastustoiminnan palveluluokalle. Tason II -palontutkinnalla tarkoitetaan sellaisen tulipalon tutkintaa, jonka vaikutukset ovat olleet vakavat esimerkiksi palokuoleman, vakavan loukkaantumisen tai merkittävien omaisuusvahinkojen vuoksi, ja tilanteen perusteellinen selvittäminen vie huomattavia aikaresursseja. Palontutkinnan kuluihin kuuluu tutkinnassa käytettävät suojavaatteet ja varusteet niiltäkin tutkijoilta, jotka työskentelevät onnettomuuksien ehkäisy tehtävissä. Huomioitavaa on myös, että pelastustoimen toimenpiderekisterin täyttö kaikkien onnettomuuksien osalta on palontutkinnan tehtävä.

Onnettomuuksien ehkäisytyötä tehdään myös operatiivisen henkilöstön voimin suurimmassa osassa hyvinvointialueita. Pelastustoiminnan aikaresurssi tulee kohdentaa oikein myös onnettomuuksien ehkäisytyön osalta. Toisaalta pelastustoimintaan liittyvät suunnitelmat, kuten erityistä vaaraa aiheuttavien kohteiden (UPS-kohde) ulkoiset pelastussuunnitelmat ja niitä koskevat harjoitukset, hälytysohjeet, ym. operatiivisen toiminnan toimintaohjeet ja suunnitelmat, ovat osa pelastustoiminnan palveluluokkaa.

Pelastustoiminnan palveluissa voidaan käyttää apuna sopimuspalokuntia (vapaaehtoista palokuntaa, sivutoimista palokuntaa, laitospalokuntaa, teollisuuspalokuntaa, sotilaspalokuntaa) tai muuta pelastusalalla toimivaa yhteisöä sen mukaan, kun niiden kanssa tästä sovitaan. Mikäli hyvinvointialueella sopimuspalokunnat osallistuvat pelastuspalveluiden tuottamiseen, tulee myös niiden kustannukset kohdentaa tälle palveluluokalle. Sopimuspalokuntasopimuksin ei kuitenkaan voi mahdollistaa sopijaosapuolille pelastustoimen kaluston käyttämistä muuhun kuin pelastuslain mukaisten tehtävien hoitamiseen.

Kansainvälisen pelastustoiminnan kustannukset tulee kohdentaa palveluluokille siten kuin tehtävän luonne vaatii. Tyypillisesti kyse on pelastustoiminnan sekä öljy- ja aluskemikaalivalvonnan palveluluokalle kuuluvista tehtävistä.

Tuotot

Yhteistyö- ja avunantotehtävien tuotot tulevat yleensä pelastustoiminnan palveluluokalle myyntituotoiksi. Näistä tyypillisimpiä ovat viereisen hyvinvointialueen pelastustehtäviin osallistuminen, joista saatavat tuotot ovat sopimusperusteisia.

HVA-AURA -talousraportoinnin käsikirja, liite 7

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

Pelastustoiminnan palveluluokka 4805 sisältää paloilmoittimen erheellisen toiminnan maksutuotot, jonne kohdennetaan myös näiden maksujen laskutuksesta aiheutuva kuluosuus, vaikka se tuotettaisiin onnettomuuksien ehkäisyn henkilöresursseilla. Hyvinvointialueen kiinteistöihin kohdistuvat erheellisten paloilmoitinhälytysten maksutuotot ovat sisäisiä tuottoja. Nimestään huolimatta ERHE-maksut eivät ole kirjanpidossa maksutuottoja vaan muita tuottoja ja kirjataan tilille sakot ja uhkasakot.

Huomioitavaa

Pelastustoiminnan palveluluokalle eivät kuulu öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjuntaan liittyvät kustannukset, joita voi aiheutua materiaalihankinnoista, investoinneista, öljyntorjuntatehtäviin käytettävänä tunteina ja jätekuluina, vaan nämä kulut tulee kirjata palveluluokalle 4804 Öljy- ja aluskemikaalivahinkojen torjunta. Kuitenkin muiden kemikaalien onnettomuudet maa-alueilla, imeytystehtävät, imeytysaineet ja kemikaalionnettomuuksissa käytettävät suojarusteet kuuluvat pelastustoiminnan palveluluokalle.

Pelastuslaitoksen ja/tai sopimushenkilöstön tuottama ensihoito- ja ensivastetoiminta tulee erottaa pelastustoiminnan palveluluokalta sosiaali- ja terveydenhuoltoon kuuluvalla palveluluokalla 2604 Ensihoitopalvelu.

4808 Varautuminen ja väestönsuojelu

Palveluluokkaan kuuluvat hyvinvointialueen pelastustoimen jatkuvuuden turvaamiseksi tehtävät toimenpiteet ja ennakovalmistelut eli muut kuin päivittäiseen- ja suuronnettomuusvalmiuteen liittyvät pelastustoiminnan kulut (nämä suoraan kuhunkin palvelun liittyvät jatkuvuuden turvaamisen kulut kirjataan aiheuttamisperiaatteen mukaisille luokille), valmiussuunnittelusta aiheutuvat kulut sekä valmiuslain (1552/2011) 3 §:n 1 ja 2 -kohdissa tarkoitettujen poikkeusolojen aiheuttamat toiminnan kulut (Valmiuslaki 1552/2011, 12 §, 121 §, Pelastuslaki 379/2011, 2 a §, 2 §, 64–65 §).

Kulut

Jatkuvuuden turvaamisen tehtävät ja ennakovalmistelut pitävät sisällään varautumisen henkilöstökulut ja henkilöstön materiaali-, varuste- ja työvälinekulut sekä osuuden ajoneuvo- ja polttoainekuluista. Lisäksi palveluluokalle kohdistetaan aiheuttamisperiaatteen mukaisesti myös keskeytymättömien virransyöttö- ja muiden vastaavien laitteiden kulut. Tilannekeskustoiminnoista osuus tulee varautumisen palveluluokalle siten kuin voidaan todeta toiminnan olevan poikkeusoloihin varautumisen kustannuksia.

Palveluluokka 4808 sisältää pelastuslain 10 luvussa säädettyistä väestönsuojeluun varautumista ja väestönsuojelukoulutusta koskevista tehtävistä huolehtimista sekä varautumista valmiuslain 116–121 §:ien mukaisten toimivaltuuksien edellyttämiin toiminnallisiin muutoksiin. Materiaalista poikkeusoloihin varautumisen välineistöä ovat erilaiset sirpalesuojavarusteet, –liivit ja –kypärät, tai suodattimet ja suojanaamarit.

Lisäksi palveluluokka sisältää pelastuslain 27 §:ssä säädettyjä väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteesta sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä huolehtimista niiltä osin, kun puhutaan varajärjestelmistä tai normaaliolojen varoittamis- tai evakuointitoimista poikkeavista järjestelyistä. Tällaisia ovat väestöhälyttimien hankintaan, kunnossapitoon ja testaukseen liittyvät kulut, joiden osalta on erotettava päivittäistoimintojen osuus poikkeusolojen osuudesta.

PELASTUSTOIMEN PALVELULUOKKIEN TARKEMMAT SISÄLTÖKUVAUKSET

Palveluluokkaan kuuluu myös pelastuslain 77 §:ssä pelastuslaitoksen vastuulle säädetty poikkeusolojen johtamisedellytysten varmistaminen niiltä osin, kun puhutaan muista kuin päivittäis- ja suuronnettomuus-tilanteiden johtamisedellytysten lisäksi tarvittavista järjestelyistä ja toimenpiteistä. Suuronnettomuus-tilanteiden johtamisedellytyksiin kuuluu tiloihin ja teknisiin järjestelmiin liittyvät kulut. Lisäksi sidosryhmien kanssa tehtävä suunnitelmien yhteensovittaminen on osa palveluluokan kuluja, kuten myös suuronnettomuustilanteessa tai vastaavassa alueellisen toimijan kanssa tehtävä yhteistyö. Tällainen tilanne voi olla esimerkiksi laajempi ja pitkäkestoinen sähkönjakeluhäiriö.

Tuotot

Palveluluokan tuottoja ovat muun muassa hyvinvointialueen varautumisen tukemisesta saadut tuotot.

Huomioitavaa

Pelastusviranomaisen tuottama suunnittelutyö sidosryhmien varautumisen tueksi, sekä erilaiset käyttöjärjestelmä- tms. koulutukset (esimerkiksi viranomaisverkon koulutus kunnan valmiusorganisaatiolle) eivät kuulu palveluluokalle.

Pelastuslain mukaisia pelastusviranomaisen tehtäviä eivät ole esimerkiksi hyvinvointialueen turvallisuuden suunnittelun palvelut, joten niitä ei voida kohdentaa lainkaan pelastustoimen palveluluokille.